

Kosac (*Crex crex*) na visokim planinama i brdovitim područjima Bosne i Hercegovine (2014-2016)

ILHAN DERVOVIĆ¹, DRAŽEN KOTROŠAN¹

Dervović, I., Kotrošan, D., 2014/2016: Corncrake (*Crex crex*) on high mountains and uplands of Bosnia and Herzegovina (2014-2016)

The collection of data on breeding activity of Corncrake in Bosnia and Herzegovina was mainly conducted in karst poljes. This paper gives the overview of data on Corncrake breeding gathered in uplands and highlands during the 2014-2016 period.

Key words: Corncrake, distribution, mountains, uplands

UVOD

Kosac (*Crex crex*) je uglavnom nizinska vrsta, ali je u Evropi zabilježeno da gnijezdi na visinama i do 1400 m u Alpama, do 2700 m u Kini i 3000 m u Rusiji. U Bosni i Hercegovini kosac je redovna gnjezdarica (Kotrošan, 2008/2009). Od 2008. godine se u sklopu istraživanja Jadranskog migracionog puta i istraživanja kraških polja redovno prati rasprostranjenost i brojnost kosca. Znatno manji broj podataka, uglavnom sporadično prikupljenih, odnosi se na brdska i planinska područja (Sackl et al., 2014).

METODE RADA

U radu su obrađeni podaci prikupljeni u periodu od 2014. do 2016. godine u vrijeme gniježđenja kosca (april - juli). Istraživanja su vršena uglavnom u okviru praćenja gniježđenja date vrste na širem području Bosne i Hercegovine, kada su rađena noćna prebrojavanja i kartiranje pjevajućih mužjaka. Pored navedenog korišteni su i pojedinačni podaci prikupljeni tokom drugih faunističkih istraživanja, a koji su pored noćnih uključili i primjerke zabilježene tokom dnevnih boravaka na terenu.

Ukupno je obrađeno 13 nalaza zabilježenih u brdsko-planinskim područjima, odnosno na nadmorskim visinama iznad 450 m.

REZULTATI RADA I DISKUSIJA

U periodu od 2014. do 2016. godine u okviru praćenja gniježđenja kosca u Bosni i Hercegovini, pored podataka koji se odnose na kraška polja, na 13 lokacija koje se nalaze u brdskim i planinskim područjima je zabilježeno glasanje pjevajućih mužjaka. Raspon nadmorske visine zabilježenih lokacija kreće se od 455 do 1552 m. Pjevajući mužjaci su se oglašavali uglavnom na manjim livadama sa gustom i visokom travom u blizini kojih se nalazio manji potok ili izvor. Zabilježeni su pojedinačni primjerci (1-3 jedinke), što je znatno manja brojnost u odnosu na kraška polja (Sackl et al., 2014).

¹ Ornitološko društvo "Naše ptice", Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo, naseptice@hotmail.com

Tabela 1. Pregled podataka o koscu (*Crex crex*) u planinskim i brdskim područjima prikupljenih tokom 2014. i 2015.

Table 1. Overview of the data on Corncrake (*Crex crex*) in mountainous and hilly areas gathered during 2014 and 2015

Lokalitet	Datum	Nadmorska visina (m)	Broj zabilježenih jedinki
Zelengora - Jugovo jezero	05.07.2015.	1552	1
Zelengora - Tjentište	05.07.2015.	573	1
Visoko - Vrela	05.07.2015.	516	2
Visoko - Prijeko	03.07.2015.	482	1
Haljinići	15.06.2014.	455	2
Kakanj - Bištrani	23.06.2014.	491	1
Bjelašnica - Umčani	05.07.2014.	951	1
Bjelašnica - Ostojići	05.07.2014.	916	1
Vlašić - Šišava	26.06.2015.	1193	3
Trnovo - Turovi	04.07.2015.	906	3
Kalinovik - Dobro polje	04.07.2015.	949	2
Čemerno	06.07.2015.	1272	3
Šator	11.06.2016.	1500	1

Gniježđenje kosca na područjima Zelengore (Tjentište), Visokog (Vrela), Haljinića i Kakanja (Bištrani) je poznato od ranije (Sackl et al., 2014), dok su ostale zabilježene lokacije novi podaci za Bosnu i Hercegovinu kada je u pitanju gniježđenje ove vrste.

LITERATURA

Kotrošan, D., 2008/2009: Dopune i korekcije popisu ptica zabilježenih u Bosni i Hercegovini od 1888. do 2006. godine. Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini, 4-5(4-5): 72-85.

Sackl, P., Dervović, I., Kotrošan, D., Topić, G., Dročić, S., Šarac, M., Sarajlić, N., Durst, R., & Stumberger, B., 2014: The distribution and population numbers of Corncrakes *Crex crex* in the karst poljes of Bosnia-Herzegovina – results of a large-scale survey in 2012 and 2013 In: Sackl P., Durst R., Kotrošan D. & Stumberger B. (eds.): Dinaric Karst Poljes - Floods for Life. EuroNatur, Radolfzell, 91-103.

SUMMARY

Within the framework of monitoring the breeding Corncrake population in Bosnia and Herzegovina in 2014-2016 period, singing males were registered in 13 locations in the hilly and mountainous areas, at elevations between 455 and 1552 m a.s.l. Most singing males were registered in small meadows with thick and tall grass, near a stream or a spring. Only a small number of birds were registered per site (1-3 individuals), which is significantly less than in karst poljes. The data for Zelengora (Tjentište), Visoko (Vrela), Haljinići and Kakanj (Bištrani) have existed before, but Corncrake breeding was not previously registered in other locations listed in this paper.